

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

Наталія БАТЮК,

Кандидат педагогічних наук, доцент,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Ян КУНЬ,

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти, ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

СИМВОЛІЧНА ОБРАЗНІСТЬ ПІСЕННОГО ФОЛЬКЛОРУ ЯК ЧИННИК АКТИВІЗАЦІЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНИХ УМІНЬ ВОКАЛІСТА

Анотація. У статті розглянуто символічну образність пісенного фольклору як чинник активізації інтерпретаційних умінь вокаліста. Проаналізовано семантичний, інтонаційно-поетичний та виконавсько-репрезентативний виміри фольклорних творів, які забезпечують глибоке розкриття художнього змісту та сприяють формуванню інтерпретаційного мислення виконавця. Показано універсальний характер символічної образності у різних культурних традиціях (на прикладі українського та китайського фольклору).

Ключові слова: пісенний фольклор, символічна образність, інтерпретаційні уміння, вокальне мистецтво.

Вокально-виконавська підготовка майбутніх вокалістів передбачає системну роботу над репертуаром, що включає визначення художньо-образного змісту вокальних творів, формування власних інтерпретаційних версій та втілення їх у процесі співу, опрацювання музикознавчої та культурно-історичної інформації для глибшого усвідомлення твору.

Метою статті є обґрунтування значення символічної образності пісенного фольклору як чинника розвитку інтерпретаційних умінь майбутніх вокалістів.

Найбільш природним матеріалом для розвитку інтерпретаційних навичок є пісенний фольклор. Він відображає національне світосприйняття, своєрідність музичних інтонацій, характер народу та символічні смисли, які інтуїтивно сприймаються виконавцем. Пошук ефективних шляхів залучення вокаліста до “зчитування” цієї образності є актуальною проблемою, що потребує теоретичного й методичного осмислення

Підтверджуючи важливість теми, звернемося до дослідження Хайе Лян, у якому висвітлено особливості вокальної підготовки студентів закладах вищої освіти України та Китаю. Науковець з’ясував, що на зміст підготовки студентів-вокалістів, які навчаються в китайських вишах, впливають «художні

та естетичні характеристики національного світосприйняття, своєрідність ладової основи китайського мелосу, фонетикоутворювальна, декламаційно-артикуляційна специфіка вокально-мовленнєвої культури китайців та орієнтованість на майбутню вокально-виконавську діяльність» (Хайе Лян 2019, с. 94). Вокальна підготовка у вишах України базується на традиціях національної співацької культури у поєднанні з європейським досвідом вокального виконавства та має системний характер, що ґрунтується на поєднанні науково-теоретичного, організаційно-методичного та художньо-виконавського напрямків. Таким чином, можна стверджувати, що система вокальної освіти в будь-якій країні значною мірою залежить від національно-історичних традицій, культурних практик та суспільного бачення ролі вокального мистецтва у культурному розвитку нації.

У цьому контексті надзвичайно важливим чинником формування інтерпретаційних умінь вокаліста є усвідомлення ним художньо-образних і символічних засад національної музичної традиції. Саме пісенний фольклор, як концентроване вираження духовного досвіду народу, містить глибинну систему символів і образів, через розкриття яких вокаліст не лише вдосконалює інтерпретаційні навички, а й формує здатність до автентичного художнього вислову, розкриваючи під час виконання національний характер, морально-естетичні ідеали та ціннісні орієнтири, закладені у пісні.

У цій статті під символічною образністю пісенного фольклору розуміємо характерну для кожної національної культури систему образів, мотивів і символів, що втілюють історико-культурний досвід народу та формують стійкі асоціативні зв'язки. Саме через ці образи передається спосіб світосприйняття спільноти, зафіксований у пісенній традиції. Для вокаліста опанування цієї системи символів означає не лише інтонаційно-стилістичну адаптацію виконання, а й глибше семантичне осмислення тексту й музики, що сприяє формуванню інтерпретаційної стратегії й автентичного художнього вислову.

Теоретично символічну образність пісенного фольклору науковці розглядають через призму кількох взаємопов'язаних функціональних вимірів. Перший – семантичний: усталені значення образів і символів, які фольклористика фіксує як частини поетичної системи народної пісні зазначаючи, що «Символіка народної поезії – це стійке, строго диференційоване за змістом уявлення, яке викликає постійне коло асоціацій в певній поетичній системі» (Ануфрієв, Дмитренко, Марчун). Другий – інтонаційно-поетичний: музично-інтонаційні маркери й поетичні формули, що підсилюють і конкретизують символічний зміст твору, тобто це застосування відповідних народних ладів, принципів голосоведіння, типових поспівок, автентичної вокальної манери (Дріневська, 2023). Третій – виконавсько-репрезентативний: сукупність виконавських засобів (тембр, фразування, декламаційна манера тощо), через які виконавець матеріалізує й передає символічний зміст твору. Так, у своїй статті Скопцова М.С. аналізує

специфіку народнопісенного виконавства, зокрема звукоутворення, темброві особливості, народну манеру виконання тощо. Авторка акцентує на тому, що «український народнопісенний виконавський стиль є історично сформованою художньо-естетичною та стилістичною системою, що ґрунтується на самобутній національній фольклорній традиції і має цілий комплекс вокально-художніх і виражально-технічних засобів, виконавських прийомів» (Скопцова, 2018).

В українській пісенній традиції яскравим прикладом реалізації всіх трьох вимірів може бути пісня «Ой не ходи, Грицю». У семантичному вимірі символіка зраженого кохання передається через усталені образи («рута-м'ята» – символ вірності й туги, «вода» – очищення, але й межа між життям і смертю).

Інтонаційно-поетичний рівень виявляється у використанні мінорного ладу з характерним зниженням шостої та сьомої ступенів, що створює національно впізнавану емоційну напруженість. Типові поспівки – секундові інтонації у вузькому діапазоні – відтворюють інтимність, сповідальність образу.

Виконавсько-репрезентативний аспект розкривається у манері співу з «плачовим» забарвленням тембру, м'яким фразуванням і природним нелінійним ритмом, що імітує живу народну декламацію. Саме ці виражальні засоби дозволяють виконавцю передати трагізм і морально-емоційний підтекст твору.

У китайській пісенній традиції подібні функціональні виміри можна простежити, наприклад, у народній пісні 《茉莉花》 (Моліхуа — «Жасминова квітка»). У семантичному плані образ жасмину символізує чистоту, шляхетність і жіночу ніжність – сталі поняття в китайській поезії, пов'язані з конфуціанським ідеалом гармонії.

Інтонаційно-поетичний вимір проявляється через пентатонічну основу мелодії, плавне, хвилеподібне голосоведіння, що створює відчуття спокою й рівноваги. Ритмічна структура наближена до природної інтонації китайської мови, завдяки чому зміст і мелодія утворюють єдину художню цілісність.

Виконавсько-репрезентативно пісня характеризується світлим, дзвінким тембром, точним контролем дихання й нюансуванням, що передає витонченість та духовну чистоту образу.

Таким чином, спільним для різних культур є наявність глибокого символічного шару фольклору, розкриття якого є потужним інструментом розвитку інтерпретаційного мислення вокаліста. В українській та китайській традиціях взаємодіють семантичний, інтонаційно-поетичний та виконавсько-репрезентативний виміри, які забезпечують повноцінну інтерпретацію символічної образності фольклору й формують у виконавців глибоке розуміння поетичного змісту твору.

Отже, розкриття символічної образності пісенного фольклору виступає провідним чинником формування та активізації інтерпретаційних умінь вокаліста. Символіка народної пісні, втілена у стійких образах, інтонаційно-поетичних формулах та виконавських прийомах, є своєрідним «ключем» до глибинного художнього змісту твору. Опанування цієї символічної мови активізує аналітичне та емоційно-образне мислення виконавця, розвиває здатність до художнього узагальнення та творчої інтерпретації.

Саме процес занурення у символічний світ народної пісні спонукає вокаліста не лише відтворювати музичний текст, а й осмислювати його як живу культурну пам'ять народу. У цьому полягає рушійна сила фольклорної образності: вона формує у майбутнього виконавця інтерпретаційні уміння, здатність вибудовувати власну художню позицію та автентично репрезентувати національні цінності через вокальне виконання.

ЛІТЕРАТУРА

Ануфрієв, О. (n.d.). *Своєрідність образно-символічної поетики української народної культури* [Електронний ресурс]. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/anyfrieuv.pdf>

Дріневська, В. С. (2023). Естетико-культурологічний вимір української народної пісні. *Імідж сучасного педагога*, 4 (211) 2023, с. 141-147. URL: <https://surl.li/siksqd>

Марчун, О. В. (2005). *Поетика української колискової пісні: мотиви, функції, образи*. (Дис. ... канд. філолог. наук) Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ.

Скопцова О. М. (2018). Українська народнопісенна виконавська традиція: педагогічний аспект. *Імідж сучасного педагога*, 6 (183), с. 97-100.

Хайе Лян. Сутнісні характеристики та особливості вокальної підготовки студентів у вищих педагогічних закладах України і Китаю. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. Вип. 27. 2019, С. 94-100.

Мілодська Д.	
Імагінація в музичному виконавстві: феномен сценічного образу.....	101
Дорош М., Кьон Н.	
Специфіка художньо-комунікативної діяльності хорового диригента.....	103
Цзі Міньці	
Драматургія та виконавська специфіка жіночих вокальних партій в операх В. А. Моцарта.....	107
Лапіна В., Ключова С.	
Вокальні цикли українських композиторів.....	110
Батюк Н., Ян Кунь	
Символічна образність пісенного фольклору як чинник активізації інтерпретаційних умінь вокаліста.....	114
Ісов Р.	
Жанрове розмаїття та стилістичні особливості баянної музики в мистецтві України.....	118
Чепканич Олег	
Семантична мозаїка оперних образів у творчості Дж. Верді.....	120
Чебан І.	
Ідея в хореографічному мистецтві та чинники її виникнення та формування.....	123
Ткаченко П.	
Формування виконавської культури баяніста в контексті національних традицій та сучасних художніх тенденцій.....	125
Москаленко Р., Клещуков В.	
Синтез інноваційних технологій та руху як основа нової естетики сценічної комунікації.....	129
Кожем'яка І.	
Музичний чинник як акустична основа передачі сенсу хореографічного задуму.....	133
Батюк Н., Ван Цзижуй	
Роль вокально-виконавської майстерності у подоланні сценічних бар'єрів майбутніх співаків.....	137
Лу Цзяї, Ашихміна Н.	
Виконавська майстерність вокаліста як прояв творчої індивідуальності.....	141
Руденко А.	
Індивідуальність балетмейстера у процесі формування художнього образу хореографічного твору.....	142